

Utskrift av protokoll KS Hovedstyre 14. mai 2008

08/27 "Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået" – Uttalelse til KRD's høringsnotat

Saksgang	Møtedato	Saknr
Sentralstyret	18.01.2008	08/4
Hovedstyret	26.03.2008	08/9
Hovedstyret	14.05.2008	08/27

Sakfsframlegg datert 11.05.08.

Forslag fra Oddleif Olavsén, H:

Nytt første punkt:

KS er meget skuffet over regjeringens foreløpige standpunkt vedrørende regjeringens forslag om overføring av oppgaver til laveste mulige effektive forvaltningsnivå fordi oppgavene er for få og begrenset.

Enstemmig vedtatt.

Forslag fra Gunda Johansen, Ap:

Punkt 7, ny ordlyd i setning 2:

Samtidig må fylkeskommunene bli kompensert for vedlikeholdsetterslepet på mange milliarder, og det må utredes modeller for å ivareta dette.

Enstemmig vedtatt.

Forslag fra Jørund Ruud, AP

Pkt 13, siste setning skal lyde slik:

Regjeringen og Stortinget bør åpne for forsøk med ytterligere oppgaveoverføringer til fylkeskommuner som ønsker å løse oppgaver som regjeringsreformen ikke løses.

Forslagene vedtatt mot 1 stemme, Frp.

Pkt 15 tilføyes:kan tillegges flere statlige oppgaver en småkommuner.

Vedtatt mot 6 stemmer (1 H, 2 Sp, 1 Krf, 1 Frp, 1 Sv)

Forslag fra Gunn Berit Gjerde, V:

Nytt pkt etter punkt 14: Regjering og storting bør åpne for utvikling av einskapsfylkeforsøket med større administrativ forenkling.

Enstemmig vedtatt.

Forslag fra Odd Arild Kvaløy, Sp:

Innskudd i pkt 15:

....., mener KS at det innenfor rammen av generalistkommuneprinsippet bør legges til rette

Enstemmig vedtatt.

Forslag fra Odd Arild Kvaløy, Sp:

Hovedstyret ber om at det legges fram egen sak om fylkesmennenes høringsuttalelse om forvaltningsreform. Styret ber om at saken vurderes ut fra forvaltningsmessige prinsipper basert på kommunalt sjølstyre.

Leder gis fullmakt til å klarere et FoU prosjekt.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. KS er meget skuffet over regjeringens foreløpige standpunkt vedrørende regjeringens forslag om overføring av oppgaver til laveste mulige effektive forvaltningsnivå fordi oppgavene er for få og begrenset.
2. KS vil understreke regjeringens og Stortingets mål med reformen, som KS er enig i:
 - o Et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå gjennom desentralisering av makt og myndighet og klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene.
 - o En mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innenfor den enkelte region.
 - o Verdiskaping og sysselsetting basert på lokale og regionale fortrinn og forutsetninger, som sikrer det framtidige grunnlaget for velferden i samfunnet.
 - o Effektiv ivaretagelse av nasjonale mål som for eksempel bærekraftig utvikling, likeverdige tjenestetilbud og rettssikkerhet for den enkelte.

KS mener høringsnotatet ikke samsvarer med regjeringens og Stortingets uttrykte ambisjoner for reformen. Høringsnotatet innebærer på flere politikkområder en reversering i forhold til premissene i St. meld. nr. 12, og det følger ikke opp Stortingets merknader i komiteinnstillingen.
3. KS mener høringsnotatet preges av en sektorvis tilnærming og forventer at regjeringen tar et helhetsgrep i proposisjonen. Alle betydelige beslutninger som er utsatt og utredninger som er varslet, må være gjennomført i god tid før reformen trer i kraft i 2010. Dette må også innbefatte en finansieringsmodell med størst mulig frie inntekter.
4. KS viser til at det er enighet mellom regjeringen og kommunesektoren om at statlig initierte reformer skal virke økonomisk nøytralt for kommunesektoren, og at KS skal involveres i arbeidet med kostnadsbergninger. KS ber om å bli involvert i kostnadsbergningene tidlig i prosessen. KRD bør ha en koordinerende rolle i dette arbeidet.
5. KS mener, i tråd med Stortingets føringer, at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen, skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. KS er positiv til de oppgavene som blir overført på miljøområdet, med regionalt politisk ansvar for vannressursforvaltning, friluftsliv, vilt, fiske og veiledning av kommuner i klimaarbeidet, men understreker at ytterligere oppgaver må overføres. I tillegg må det overføres tilgrensende oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde, når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering. Dette er avgjørende for at fylkeskommunene skal bli spydspisser i klimapolitikken.
6. KS mener, i tråd med Stortingets føringer, at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen, skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. KS forventer at landbruksoppgaver, bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer overføres til fylkeskommunene. KS vil understreke betydningen av at landbruksoppgavene kobles opp mot fylkeskommunens brede arbeid med næringsutvikling og ikke ensidig kobles til miljøfeltet.
7. KS mener oppgavefordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen på miljøområdet, og eventuelt også på landbruksområdet, innebærer dårlig utnyttelse av den samlede fagkompetansen på regionalt nivå. Den medfører også store muligheter for kompetansestrid. KS forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres.
8. KS mener omklassifisering av riksveger til regionveier er positivt. Samtidig må fylkeskommunene bli kompensert for vedlikeholdsetterslepet på mange milliarder, og

det må utredes modeller for å i vareta dette. Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen.

9. KS er positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Vi vil understreke at ordningen må finansieres med betydelige friske midler og anbefaler minimum 400 mill i fondsavkastning pr år. Fondene må være fullfinansiert ved oppstart av regionreformen.
10. KS forventer at Stortingets merknader om at ”de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene” følges opp. Dette innebærer at følgende budsjettposter, eller betydelige deler av disse må overføres til fylkeskommunene:
 - NHD: Postene under kap 2421 Innovasjon Norge, bl.a post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon, post 71 Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, post 71 Forsknings- og utviklingskontrakter og post 79 Maritim utvikling
 - FKD: Kap 2415, post 75 Marint Verdiskapningsprogram
 - LMD: Kap 1149 verdiskapnings og utviklingstiltak i landbruket, post 71 tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket, kap 1150, underpost 50.11 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond.
 - KRD: Tilskuddet til nasjonale tiltak for regional utvikling (572. post 72) hvor bl.a. Innovasjon Norge er en vesentlig forvalter av ressursene.KS vil også understreke at samtlige fylkeskommuner må få midler til utviklingstiltak.
11. KS er også positiv til oppgaveoverføringen innen marin sektor, og at folkehelse blir presisert som en ordinær oppgave for regionene.
12. KS forventer at følgende merknader følges opp og behandles samlet i proposisjonen:
 - o Stortingets merknad om at de nye regionene bør ha en viktig samordningsfunksjon i forhold til den totale kollektivtrafikken i sin region, herunder jernbane og ekspressbuss, og at de utøvende aktørene i kollektivtrafikken må forpliktes til å delta i et regionalt samordningsarbeid.
 - o Stortingets merknad om regionenes rett til å oppnevne to representanter direkte til Innovasjon Norges regionale styrer, må tolkes som et uttrykk for at regionenes representasjon i de regionale styrene må sikres. KS mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur.
 - o Stortingets merknad om at det skal etableres forpliktende konsultasjonsordninger mellom de statlige høyskolene og regionene.
 - o Stortingets merknad om at regionene skal ha det fulle ansvaret for forvaltning av spillemidlene til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg (spillemidlene), og det fulle ansvaret for midler til regionale og lokale bygg og anlegg over KD budsjett.
 - o Turnèleggingsansvaret for skolekonserter som i St. meld. nr 12 ble varslet overført til regionen, så snart det er praktisk gjennomførbart.
 - o KS understreker at en gjennomgang av Norsk kulturråds oppgaver med sikte på overføring av oppgaver til regionene, også må gjennomføres innenfor modellen med forsterket fylkeskommune.
13. KS reagerer på at kommunal- og regionalministeren avviser mulighetene for større regioner før oppgavene er avklart, og før høringsfristen har gått ut.
14. KS forutsetter at regjeringen fortsetter sitt arbeid med å utvikle større og sterkere regioner. Regjeringen og Stortinget bør åpne for forsøk med ytterligere oppgaveoverføringer til fylkeskommuner som ønsker å løse oppgaver som regionreformen ikke løser. Vedtatt mot 1 stemme, Frp.

15. Oppgavefordeling mellom storbyer og regionene, og storbyens representasjon i regionale styrer burde vært drøftet i høringsnotatet.
16. Regjering og storting bør åpne for utvikling av einskapsfylkeforsøket med større administrativ forenkling.
17. Uavhengig av utfallet av forvaltningsreformen, mener KS at det innenfor rammen av generalistkommuneprinsippet bør legges til rette for at storbyer, større kommuner og kommuner i samarbeid, kan tillegges flere statlige oppgaver enn små kommuner. Vedtatt mot 6 stemmer (1 H, 2 Sp, 1 Krf, 1 Frp, 1 Sv).

Hovedstyret ber om at det legges fram egen sak om fylkesmennenes høringsuttalelse om forvaltningsreform. Styret ber om at saken vurderes ut fra forvaltningsmessige prinsipper basert på kommunalt sjølstyre.

Leder gis fullmakt til å klarere et FoU prosjekt.

08/27 ”Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået” – uttalelse til KRD’s høringsnotat

Saksgang	Møtedato	Saknr
Sentralstyret	18.01.2008	08/4
Hovedstyret	14.05.2008	08/9
Hovedstyret	14.05.2008	08/27

Forslag til vedtak

1. KS vil understreke regjeringens og Stortingets mål med reformen, som KS er enig i:
 - o Et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå gjennom desentralisering av makt og myndighet og klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene.
 - o En mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innenfor den enkelte region.
 - o Verdiskaping og sysselsetting basert på lokale og regionale fortrinn og forutsetninger, som sikrer det framtidige grunnlaget for velferden i samfunnet.
 - o Effektiv ivaretagelse av nasjonale mål som for eksempel bærekraftig utvikling, likeverdige tjenestetilbud og rettssikkerhet for den enkelte.

KS mener høringsnotatet ikke samsvarer med regjeringens og Stortingets uttrykte ambisjoner for reformen. Høringsnotatet innebærer på flere politikkområder en reversering i forhold til premissene i St. meld. nr. 12, og det følger ikke opp Stortingets merknader i komiteinnstillingen.
2. KS mener høringsnotatet preges av en sektorvis tilnærming og forventer at regjeringen tar et helhetsgrep i proposisjonen. Alle betydelige beslutninger som er utsatt og utredninger som er varslet, må være gjennomført i god tid før reformen trer i kraft i 2010. Dette må også innbefatte en finansieringsmodell med størst mulig frie inntekter.
3. KS viser til at det er enighet mellom regjeringen og kommunesektoren om at statlig initierte reformer skal virke økonomisk nøytralt for kommunesektoren, og at KS skal involveres i arbeidet med kostnadsbergninger. KS ber om å bli involvert i kostnadsbergningene tidlig i prosessen. KRD bør ha en koordinerende rolle i dette arbeidet.
4. KS mener, i tråd med Stortingets føringer, at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen, skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. KS er positiv til de oppgavene som blir overført på miljøområdet, med regionalt politisk ansvar for vannressursforvaltning, friluftsliv, vilt, fiske og veiledning av kommuner i klimaarbeidet, men understreker at ytterligere oppgaver må overføres. I tillegg må det overføres tilgrensende oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde, når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering. Dette er avgjørende for at fylkeskommunene skal bli spydspisser i klimapolitikken.
5. KS mener, i tråd med Stortingets føringer, at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen, skal overføres til fylkeskommunen. Stortinget har understreket at dette dreier seg om omfattende oppgaveoverføringer. KS forventer at landbruksoppgaver, bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer overføres til fylkeskommunene. KS vil understreke betydningen av at landbruksoppgavene kobles

opp mot fylkeskommunens brede arbeid med næringsutvikling og ikke ensidig kobles til miljøfeltet.

6. KS mener oppgavefordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen på miljøområdet, og eventuelt også på landbruksområdet, innebærer dårlig utnyttelse av den samlede fagkompetansen på regionalt nivå. Den medfører også store muligheter for kompetansestrid. KS forventer at det blir overført vesentlige personalressurser fra fylkesmannen til fylkeskommunen i tråd med oppgaver som overføres.
7. KS mener omklassifisering av riksveger til regionveier er positivt. Samtidig forventer KS at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet på 10 milliarder og at det utredes modeller for å ivareta dette. Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen.
8. KS er positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Vi vil understreke at ordningen må finansieres med betydelige friske midler og anbefaler minimum 400 mill i fondsavkastning pr år. Fondet må være fullfinansiert ved oppstart av regionreformen.
9. KS forventer at Stortingets merknader om at "de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene" følges opp. Dette innebærer at betydelige deler av flere budsjettposter i statsbudsjettet (nærmere omtalt i saksfremlegget, side 5) må overføres til fylkeskommunene. KS vil også understreke at samtlige fylkeskommuner må få midler til utviklingstiltak.
10. KS er også positiv til oppgaveoverføringen innen marin sektor, og at folkehelse blir presisert som en ordinær oppgave for regionene.
11. KS forventer at følgende merknader følges opp og behandles samlet i proposisjonen:
 - o Stortingets merknad om at de nye regionene bør ha en viktig samordningsfunksjon i forhold til den totale kollektivtrafikken i sin region, herunder jernbane og ekspressbuss, og at de utøvende aktørene i kollektivtrafikken må forpliktes til å delta i et regionalt samordningsarbeid.
 - o Stortingens merknad om regionenes rett til å oppnevne to representanter direkte til Innovasjon Norges regionale styrer, må tolkes som et uttrykk for at regionenes representasjon i de regionale styrene må sikres. KS mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur.
 - o Stortingets merknad om at det skal etableres forpliktende konsultasjonsordninger mellom de statlige høgskolene og regionene
 - o Stortingets merknad om at regionene skal ha det fulle ansvaret for å forvaltning av spillemidlene til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg, og det fulle ansvaret for midler til regionale og lokale bygg og anlegg.
 - o Turnèleggingsansvaret for skolekonserter som i St. meld. nr 12 ble varslet overført til regionen, så snart det er praktisk gjennomførbart.
 - o KS understreker at en gjennomgang av Norsk kulturråds oppgaver med sikte på overføring av oppgaver til regionene, også må gjennomføres innenfor modellen med forsterket fylkeskommune.
12. KS reagerer på at kommunal- og regionalministeren avviser mulighetene for større regioner før oppgavene er avklart, og før høringsfristen har gått ut.

13. KS forutsetter at regjeringen fortsetter sitt arbeid med å utvikle større og sterkere regioner. Regjeringen og Stortinget bør åpne for forsøk med ytterligere oppgaveoverføringer til fylkeskommuner som ønsker å slå seg sammen.
14. Oppgavefordeling mellom storbyer og regionene, og storbyens representasjon i regionale styrer burde vært drøftet i høringsnotatet.
15. Uavhengig av utfallet av forvaltningsreformen, mener KS at det bør legges til rette for at storbyer, større kommuner og kommuner i samarbeid, kan tillegges flere oppgaver enn små kommuner.

Saksframstilling

Innledning

I Kommunal- og regionaldepartementets brev av 26.02.08 inviteres fylkeskommunene og kommunene til å avgi uttalelse til høringsnotatet om de nye regionenes oppgaver. Høringsfristen er satt til 30.04.08. Videre er fylkeskommunene og kommunene i brev fra KRD av 15. nov. 2007 invitert til å avgi endelig uttalelse om inndelingsspørsmålet, med samme høringsfrist.

Høringsnotatet fokuserer på forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået. KS har derfor i sitt høringssvar konsentrert seg om oppgaver som overføres til dette forvaltningsnivået.

I saksframlegget gis det en kort redegjørelse for helhetsinntrykket av høringsnotatet og en kort beskrivelse av fylkeskommunenes nye oppgaver. I vedlegget som følger saken, er det en beskrivelse av forslagene, samt utfyllende kommentarer og merknader knyttet til det enkelte fagdepartements ansvarsområde.

Om prosessen og helhetsinntrykk av høringsnotatet

KS Landsstyre behandlet regionreformen på møter 03.03.05 og 23.05.06. I vedtakene finner vi KS prinsipale standpunkt til utformingen av det regionale folkevalgte nivået.

St. meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* fulgte i liten grad opp forslagene fra KS Landstyre når det gjelder hvilke oppgaver som bør overføres fra staten til folkevalgt regionalt nivå. Bl.a på denne bakgrunn ba Stortinget regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner til ytterligere oppgaver, frem til endelig anbefaling legges frem for Stortinget våren 2008.

Med dette utgangspunkt inviterte regjeringen/KRD i brev av 11. mai 2007, alle kommuner og fylkeskommuner til å komme med innspill til ytterligere oppgaver som kan overføres fra staten til regionene. Innspillene omfatter både forslag til utvidet ansvar på sektorer der det allerede er besluttet å overføre oppgaver, og forslag innenfor sektorer som ikke er berørt i St. meld. nr. 12.

KS tok høsten 2007 kontakt med en rekke departementer for å drøfte ytterligere overføring av oppgaver til regionene. Det ble gjennomført møter på politisk nivå mellom KS og KRD, NHD, SD, MD, KD og OED. Utgangspunkt for møtene var skriftlige innspill fra KS, og møtene ble fulgt opp med brev/notater til det enkelte departement, med presisering av KS

synspunkter. Siktemålet med denne politiske kontakten var å påvirke det enkelte departement - og regjeringen samlet - til å utforme et høringsnotat som åpnet for overføring av viktige supplerende oppgaver fra staten til folkevalgt regionalt nivå.

KS konstaterer at høringsnotatet i liten grad har fulgt opp KS og fylkeskommunenes supplerende forslag. Stortingets anmodning til regjeringen om å vurdere ytterligere oppgaveoverføring er følgelig resultatløs.

KS mener manglende helhetsvurderinger er en stor svakhet med høringsnotatet. Både vurderingene av ytterligere oppgaveoverføringer og konkretisering av de forslag som Stortinget allerede har tatt stilling til, er foretatt av de enkelte fagdepartement (eventuelt med støtte av underliggende direktorat og fylkesmann). Regjeringen har altså ikke foretatt noen helhetlig vurdering av forslagene til overføringer av oppgaver innenfor den enkelte sektor, eller om summen av forslagene samsvarer med Stortingets forutsetninger for reformen.

I høringsnotatet er en rekke oppgaveområder fremdeles uavklarte og skal utredes videre. Dette gjelder bl.a. landbruksområdet, områdevern, Norsk kulturråds oppgaver, forvaltningen av tippemidler, studieforbund, overføring av personale fra Statens vegvesen og folkehelse.

Inndelingsspørsmålet er omtalt i høringsnotatet (side 8): ”Etter at endelig vedtak er fattet i fylkestingene våren 2008 vil regjeringen utarbeide endelig forslag til inndeling av det regionale nivået, sammen med forslag til løsning av styringsutfordringene i hovedstadsregionen.” KS har samtidig merket seg at kommunal- og regionalministeren i pressemelding fra KRD 26.02.08 uttaler at det ikke er aktuelt for regjeringen å ta initiativ til endring av grenser. KS reagerer på at kommunal- og regionalministeren avviser mulighetene for større regioner før oppgavene er avklart, og før høringsfristen har gått ut.

Fylkeskommunenes nye oppgaver

I henhold til høringsnotatet blir fylkeskommunenes nye oppgaver som følger:

- o Ansvar for 2/3 av riksvegene.
- o 49% eierskap i Innovasjon Norge.
- o Regionale forskningsfond som supplerer de nasjonale FoU-virkemidlene (høringsnotatet tar ikke stilling til Forskningsrådets utredning om regionale forskningsfond).
- o Drift og finansiering av fagskoleutdanningen.
- o Oppnevning av styremedlemmer til statlige høyskoler.
- o Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet.
- o Vannressursmyndighet, friluftsliv, innlandsfiske, høstbare arter og veiledning av kommuner i klimaarbeid..
- o På landbruksområdet er det uavklart om fylkeskommunen får ansvar for bygdeutviklingsmidler og verdiskapningsprogrammer.
- o Regional planstrategi med juridisk bindende bestemmelser og klima- og energistrategi.
- o Myndighet fra Fiskeridirektoratet, bl.a. ansvar for akvakulturtillatelser, klarering av lokaliteter samt å fremme eventuelle innsigelser på vegne av havbruksinteresser til kommunale planer, skolekvoter, fellingstillatelser, lokale fiskerireguleringer og kongekrabbe.
- o Forvaltning av midler til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg.
- o Folkehelse (følges opp i egen prosess med sikte på lovfesting).

Oppgaveoverføringene vil innebære en klar utvidelse og styrking av regionenes oppgaver og ansvar på følgende områder:

Næringsutvikling – innovasjon - kompetanse/FoU

Delt eierskap til Innovasjon Norge, regionale innovasjonsselskaper og etablering av regionale forskningsfond, vil styrke fylkeskommunenes muligheter til å gjøre en god jobb innenfor dette kjerneområdet i det regionale utviklingsarbeidet. Svakheten i høringsnotat på dette politikk-området er manglende overføringer av oppgaver knyttet til landbruks- og bygdeutviklingspolitikken. KS vil også understreke at det bør lov- eller vedtaksfestes, at de regionale direktørene i Innovasjon Norge skal tilsettes av de regionene styrene, og ikke som i dag av administrerende direktør for Innovasjon Norge. KS forventer videre at Stortingets merknader om at ”de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene” følges opp. Dette innebærer at følgende budsjettposter, eller betydelige deler av disse må overføres til fylkeskommunene:

- o NHD: Postene under kap 2421 Innovasjon Norge, bl.a post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon, post 71 Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, post 71 Forsknings- og utviklingskontrakter og post 79 Maritim utvikling
- o FKD: Kap 2415, post 75 Marint Verdiskapningsprogram
- o LMD: Kap 1149 verdiskapnings og utviklingstiltak i landbruket, post 71 tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket, kap 1150, underpost 50.11 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond.
- o KRD: Tilskuddet til nasjonale tiltak for regional utvikling (572. post 72) hvor bl.a. Innovasjon Norge er en vesentlig forvalter av ressursene.

Samferdsel - kollektivtransport – nasjonal og regional transportplanlegging

Ansvar for riksveger (unntatt stamvegene) og økt regionalt ansvar for en samordnet transportplanlegging styrker fylkeskommunene som samferdselsmyndighet. Samtidig forventer KS at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet på 10 milliarder og at det utredes modeller for å ivareta dette. Personalet i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter, må overføres til fylkeskommunen.

Miljø – klima – energi

Politikkområdet miljø-klima-energi kan bli et nytt kjerneområde i det regionale utviklingsarbeidet. Regjeringen markerer forventninger til fylkeskommunene i klimapolitikken, spesielt ut fra ansvaret for den regionale planleggingen. Skal fylkeskommunene være spydspisser i klimapolitikken må flere virkemidler og mer ansvar overføres. Det må overføres ytterligere oppgaver på miljøområdet, og i tillegg må det overføres tilgrensende oppgaver innenfor Olje- og energidepartementet ansvarsområde, når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering.

Kultur – idrett – friluftsliv - folkehelse

Ansvaret for å tilrettelegge og ivareta allment friluftsliv, jakt/fiske og høstbare arter er nye oppgaver for fylkeskommunene. Sammen med folkehelsearbeidet og utvidet myndighet på kultur og idrettsområdet, blir dette et spennende sektorovergripende regionalt politikkområde, av stor betydning for det enkelte menneskes livskvalitet.

Regional planlegging – et viktig politisk styringsredskap og ”virkemiddel” for regional samfunnsutvikling og arealforvaltning

Bestemmelsene om regional planlegging i den nye plan- og bygningsloven gir nye muligheter. Ved at fylkeskommunen kan utarbeide juridisk bindende regionale planbestemmelser, blir deres rolle som arealmyndighet vesentlig styrket. Regional planlegging blir således et viktigere redskap eller ”virkemiddel” i arealforvaltningen, i forhold til samordnet areal- og transportplanlegging, klimautfordringer, kystsoneplanlegging mv.

May-Britt Nordli

Vedlegg: KS kommentarnotat til KRDs høringsnotat

Vedlegg til sak

NOTAT (11.03.08)

Til: Fylkeskommunene

Kopi til orientering: KS i fylkene

Fra: KS adm

REGIONENES OPPGAVER OG INNDELING – INNSPILL TIL FYLKESKOMMUNENES UTTALELSER

HENSIKTEN MED DETTE KOMMENTARNOTATET

Ved brev fra KRD av 26.02.08 er fylkeskommunene og kommunene invitert til å avgi uttalelse om de nye regionenes oppgaver. Fristen er satt til 30.04.08. Til brevet er vedlagt et omfattende høringsnotat. Det presiseres i brevet at KRD koordinerer prosessen med gjennomføring av forvaltningsreformen, mens ansvaret for de utredninger som er foretatt som grunnlag for høringsnotatet tilligger det enkelte fagdepartement.

Videre er fylkeskommunene og kommunene i brev fra KRD av 15. nov. 2007 invitert til å avgi endelig uttalelse om inndelingsspørsmålet, med samme frist som for uttalelsen om oppgaver, dvs 30.04.08.

Vi vil understreke at KRD har sendt ut et høringsnotat. I oversendelsesbrevet er det presisert at ansvaret for de utredninger som er foretatt tilligger det enkelte fagdepartement, og at spørsmål av faglig karakter derfor må rettes til vedkommende fagdepartement.

KS mener dette er en stor svakhet med høringsnotatet. Det er det enkelte fagdepartement, eventuelt med støtte av underliggende direktorat, regionale sektoreter og fylkesmannen, som har hatt ansvar for å fremme forslag til ytterligere overføringer fra staten til regionene innenfor den enkelte sektor, og for å presisere og konkretisere de forslag som Stortinget allerede har tatt stilling til. Det er altså ikke foretatt noen overordnet politisk vurdering av om forslagene til overføringer av oppgaver innenfor den enkelte sektor samsvarer med Stortingets behandling av denne sektoren, og langt mindre om summen av forslagene innenfor alle sektorer samsvarer med Stortingets forutsetninger for en samlet regionreform.

Denne helhetsvurderingen vil først bli foretatt av regjeringen ved framlegging av proposisjon til Stortinget høsten 2008, forankret i Stortingets forutsetninger og innkomne høringsuttalelser. Proposisjonen vil inneholde både konkrete lovforslag om oppgaver og eventuelle forslag til endringer i fylkesinndelingen.

KS vil understreke at det er Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn – regional framtid, som danner det politiske grunnlaget for høringsnotatet, og som må ligge til grunn for kommunesektorens uttalelser. Med dette utgangspunkt er hensikten med dette kommentarnotatet å gi faglig støtte til fylkeskommunenes arbeid med hørings-

uttalelsene. Siden begge høringene er knyttet til reform av forvaltningen på regionalt nivå, er også dette notatet konsentrert om dette forvaltningsnivået.

Høringsnotatet fokuserer på forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået. KS har derfor i sitt høringssvar konsentrert seg om oppgaver som overføres til dette forvaltningsnivået. Gjennomslag for kommunesektorens interesser ved den videre behandling i regjering og Storting, vil være avhengig av at fylkeskommunene, kommunene og KS så langt det er faglig og politisk grunnlag for det, er samstemte i sine uttalelser.

KORT OM INNDELINGSSPØRSMÅLET

Før vi gir våre kommentarer til forslaget om oppgaveoverføringer, vil vi kort gi noen merknader til inndelingsspørsmålet. Her har vi merket oss følgende formulering i høringsnotatet (s.8):

”Etter at endelig vedtak er fattet i fylkestingene våren 2008 vil regjeringen utarbeide endelig forslag til inndeling av det regionale nivået, sammen med forslag til løsning av styringsutfordringene i hovedstadsregionen.”

Vi har videre merket oss følgende uttalelse fra Kommunal- og regionalministeren i pressemelding fra KRD 26.02.08:

”Ut frå dei innspela som hittil er komne frå fylkeskommunane om regional inndeling, ser ikkje kommunal- og regionalministeren det aktuelt for regjeringa å gjera framlegg om endra grenser. Eg ser likevel fram til nye innspel om dette frå dei nye fylkestinga, slik at vi eventuelt kan få frivillige samanslåingar, seier kommunal- og regionalministeren.”

Dette forstår KS slik at KRD/regjeringen – i forkant av høringsrunden om oppgaver og de endelige uttalelsene om inndelingsspørsmålet - i realiteten har tatt stilling til valg av modell for organisering av det regionale folkevalgte nivået. Både de begrensede forslagene om oppgaveoverføringer til regionene, og markeringen av at regjeringen ikke ser det som aktuelt å gjøre framlegg om å endre grensene, må forstås slik at regjeringen har bestemt seg for å legge en forsterket fylkesmodell til grunn for forvaltningsreformen på regionalt nivå.

KS reagerer på at kommunal- og regionalministeren avviser mulighetene for større regioner før oppgavene er avklart, og før høringsfristen har gått ut. Dette strider mot den prosessen som KRD har lagt opp, der de nye fylkestingene er gitt muligheter til å uttale seg om inndelingen før regjeringen konkluderer.

KS mener at inndelingsspørsmålet fremdeles er åpent, men har likevel i kommentarene tatt utgangspunkt i forsterket fylkesmodell. Hvis det blir regionmodell, har dette særlig betydning for Statens vegvesen sine regionkontorer og regionale forskningsfond.

KS mener regjeringen og Stortinget bør åpne for forsøk med ytterligere oppgaveoverføringer til fylkeskommuner som ønsker å slå seg sammen, og som med dette utgangspunkt ønsker å utprøve regionmodellen.

LITE GJENNOMSLAG FOR KOMMUNESEKTORENS SYNSPUNKTER

KS Landsstyre behandlet regionreformen på møter 03.03.05 og 23.05.06. I vedtakene finner vi organisasjonens prinsipale standpunkt til utformingen av det regionale folkevalgte nivået. For fylkeskommunene er de felles politiske premissene klargjort i en rapport fra fylkesordfører/-rådslederkollegiet av 20.01.06 ("Sterke regioner – Premisser, oppgaver og inndeling ved en forvaltningsreform").

Forvaltningsmeldingen følger i liten grad opp forslagene fra KS Landstyre når det gjelder hvilke oppgaver som bør overføres fra staten til folkevalgte regioner. Bl.a på denne bakgrunn markerte Stortinget følgende ved meldingsbehandlingen:

"Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner når det gjelder framtidige oppgaver og ansvarsområder for de nye regionene fram til endelig anbefaling legges fram for Stortinget våren 2008."

Med dette utgangspunkt startet regjeringen/KRD det forberedende arbeidet med høringsnotatet. Ved brev av 11. mai 2007 til alle kommuner og fylkeskommuner ble det bedt om innspill til ytterligere oppgaver overført til regionene. Innspillene fra fylkeskommunene omfattet både forslag til utvidelse av ansvar på sektorer der det allerede er besluttet å overføre oppgaver, og forslag innenfor sektorer som ikke er berørt i stortingsmeldingen.

Høringsnotatet til KRD er regjeringens foreløpige oppfølging av Stortingets behandling av meldingen. I høringsnotatet er det en rekke oppgaveområder som fremdeles er uavklart og som skal utredes videre. Dette gjelder bl.a. landbruksområdet, områdevern, Norsk kulturråds oppgaver, studieforbund, folkehelse og overføring av personale fra Statens vegvesen.

Heller ikke bestillingen fra Stortinget om å vurdere å overføre ytterligere oppgaver til regionene, er fulgt opp. De fleste av fylkeskommunenes innspill gikk ut på et mer helhetlig ansvar innfor de oppgaveområder som regjeringen allerede har omtalt i St. meld. nr 12. Ytterligere innspill er bestilleransvar for spesialisthelsejenesten, rusomsorg og barnevern, myndighet til å gi tillatelse til små og mellomstore vind- og vannkraftverk, overføring av regionkontorene til Norges vassdrags- og energidirektorat og disponering av NAVs midler til kompetanseutvikling.

KS tok høsten 2007 kontakt med aktuelle departement om ytterligere overføring av oppgaver til regionene. Det ble etter tur gjennomført møter på politisk nivå mellom KS og KRD, NHD, SD, MD, KD, og OED. Utgangspunkt for møtene var skriftlige innspill fra KS, og møtene ble fulgt opp med brev/notater til det enkelte departement, med presisering av våre synspunkter. Siktemålet med denne politiske kontakten var fra KS' side å påvirke det enkelte departement - og regjeringen samlet - til å utforme et høringsnotat som åpnet for overføring av viktige supplerende oppgaver fra staten til regionen.

KS konstaterer at det i det utsendte høringsnotatet i liten grad er tatt hensyn til fylkeskommunenes supplerende forslag, og heller ikke til KS' argumentasjon, vurderinger og forslag. Desto viktigere er det at kommunesektoren opptrer sterkt, tydelig og samlet i høringsrunden, for å sikre et størst mulig gjennomslag for våre synspunkter i regjeringens proposisjon til Stortinget høsten 2008.

PRINSIPIELT UTGANGSPUNKT FOR MERKNADENE

Det er de politiske rammene for forvaltningsreformen slik de er presentert i forvaltningsmeldingen og avklart gjennom Stortingets behandling, som danner utgangspunkt for kommunesektorens høringsuttalelser om oppgaver m.m. Innenfor disse rammer må vi i fellesskap satse så sterkt vi kan for å få overført oppgaver fra staten til regionene, som er særlig viktige for den regionale utviklingen.

Det overordede politiske utgangspunktet for regionreformen er uttrykt på følgende måte i stortingsmeldingen:

”Regjeringen legger opp til at utviklingsoppgaver skal utgjøre en vesentlig del av regionenes oppgaver, i tillegg til tjenesteoppgavene som overføres fra dagens fylkeskommuner. En fruktbar utvikling må skje nedenfra, med utgangspunkt i ulike regionale og lokale forutsetninger. Lokale og regionale myndigheter har best kunnskap om lokale forhold, og kan i kraft av den prioritere og avveie den offentlige innsatsen på en effektiv og målrettet måte. Regionene må gis de nødvendige virkemidlene for å ha reell beslutningsmyndighet og spille en sentral rolle i utviklingen av regionen. Som en dominerende utviklingsaktør vil regionene kunne utløse og styrke ønskede endringsprosesser basert på stedbundne kvaliteter og regionale og lokale muligheter og preferanser. Desentralisering av viktige oppgaver innen samferdsel, miljøvern, landbruk, marin sektor, kultur, utdanning og forskning, styrking av den regionale planleggingen og den regionale innflytelsen over Innovasjon Norge og SIVA, og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling blir derfor viktige virkemidler for å sikre ønsket samfunnsutvikling.

Overføring av en rekke oppgaver til regionene vil åpne muligheten for lokale og regionale samordningsløsninger, fordi sektorer som er nært koblet til hverandre samles i ett organ. Den sterke sektororienteringen i forvaltningen begrenser i dag mulighetene til helhetsvurderinger og tilpasning av løsninger til regionale og lokale forhold og endrede forutsetninger. En styrking av samordningen regionalt vil motvirke sektoriseringen og bidra til økt verdiskaping til beste for innbyggere, næringsliv og samfunnet for øvrig. Dette krever at den nasjonale styringen på områder som legges til de nye regionene ikke legger unødige hindringer i veien for mulighetene for bedre samordning regionalt.”

KS mener at stortingsmeldingen må forstås slik at det er regjeringens og Stortingets utgangspunkt at alle politiske oppgaver på regionalt nivå som er viktige for den regionale utviklingen, skal samles i de folkevalgte regionene. I tillegg kommer de tjenesteproduserende oppgavene innenfor videregående opplæring, kollektivtransport og kultur, som i dag dekkes av fylkeskommunen.

Etter KS mening følger ikke foreliggende høringsnotat opp dette politiske hovedperspektivet på en sterk og konsekvent måte. Dette må kommunesektoren gjennom godt underbygde og entydige høringsuttalelser bidra til å rette opp.

HELHETEN I REGIONENS OPPGAVER

Oppgavegjennomgangen i høringsnotatet er lagt opp departementsvis, og de konkrete merknadene fra KS i dette kommentarnotatet følger dette opplegget. I høringsuttalelsene er det viktig at fylkeskommunene, kommunene og KS legger vekt på helheten og sammenhengen i regionenes oppgaveportefølje. Konklusjoner om overføring av oppgaver innenfor en sektor må underbygges med argumenter og vurderinger på tvers av sektorene.

På enkelte viktige politikkområder innenfor det regionale utviklingsarbeidet, vil forslagene til oppgaveoverføringer innebære en klar utvidelse og styrking av regionenes oppgaver og ansvar. På andre områder innholder forslaget klare svakheter og mangler, som må markeres i høringsuttalelsene fra kommunesektoren. I det følgende vil vi knytte noen overordnende kommentarer til de viktigste politikkområdene innenfor det regionale utviklingsarbeidet:

I Næringsutvikling – innovasjon - kompetanse/FoU

Delt eierskap til Innovasjon Norge, forslaget om regionale innovasjonsselskaper, og ikke minst etablering av de nye regionale forskningsfondene, vil styrke regionenes muligheter til å gjøre en god jobb innenfor dette kjerneområdet i det regionale utviklingsarbeidet. Det er viktig at næringsutviklingsarbeidet i regionene dekker alle næringer, spesielt også landbruk og andre næringer som er tungt forankret i lokale og regionale naturressurser, samt også de nye kultur- og opplevelsesbaserte næringene. Den store svakheten i foreliggende høringsnotat innenfor dette politikkområdet gjelder manglende overføringer av oppgaver knyttet til landbruks- og bygdeutviklingspolitikken.

II Samferdsel - kollektivtransport – nasjonal og regional transportplanlegging

Ved at alle riksveger (unntatt stamvegene) blir regionveger - sammen med dagens fylkesveger og ved at regionene gis et vesentlig ansvar for en samordnet nasjonal og regional transportplanlegging, vil også dette bli et viktig politisk kjerneområde for regionene. Forutsetningen må være at manglende standard på de riksveiene som overføres blir kompensert på tilfredsstillende måte, og at tilstrekkelig med fagpersonale - til å dekke overordnet planlegging, budsjettarbeid mv – blir overført fra Statens vegvesen til regionene. Det er en svakhet at en i foreliggende høringsnotat ikke har fulgt opp Stortingets merknad om at de nye regionene bør ha en viktig samordningsfunksjon i forhold til den totale kollektivtrafikken i regionen, herunder jernbane og ekspressbuss.

III Miljø – klima – energi

Viktige nasjonale klimautfordringer vil mest effektivt kunne angripes med samordnet politisk innsats på regionalt nivå. Dette er utgangspunktet for Stortingets markering av at fylkeskommunene/regionene skal utarbeide regionale klima- og miljøstrategier. I tråd med dette er det positivt at regjeringen markerer at en har forventninger til regionene i klimapolitikken, spesielt ut fra regionenes ansvar for den regionale planleggingen.

Dette burde gi ytterligere klare føringer i forhold til overføring av oppgaver og virkemidler i miljø- og klimapolitikken fra fylkesmann og direktorat til regionene. Dette som en oppfølging av det prinsippstandpunkt Stortinget har markert om at oppgaver på regionalt nivå som krever politisk skjønn i miljøvernforvaltningen, skal overføres til regionene. Sett ut fra de alvorlige klimautfordringer, er dette en avgjørende svakhet ved høringsnotatet. I tråd med Stortingets markering må politikkområdet miljø-klima-energi utvikles til et nytt kjerneområde i det regionale utviklingsarbeidet. I denne sammenheng er det en klar svakhet at Olje- og energi-

departementet ansvarsområder ikke er nevnt i høringsnotatet. Skal regionene være spydspisser i klimapolitikken, må de få større ansvar i forhold til fornybar energi og energieffektivisering.

IV Kultur – idrett – friluftsliv - folkehelse

Dette er et spennende nytt kjerneområde for de folkevalgte regionene, som må avklares og planlegges videre fram til reformen trer i kraft. Ansvar for å tilrettelegge og ivareta allment friluftsliv, for jakt/fiske og bevaring av innlandsfiske og høstbare viltarter, er foreslått overført til regionene. Videre foreslås at folkehelsearbeidet forankres som en ordinær oppgave for regionene, og at regionene får tilført ytterligere oppgaver og virkemidler innenfor kultur og tilrettelegging for idrett. Dette vil kunne gi regionene grunnlag for å utvikle et spennende sektorovergripende politikkområde med stor regional variasjon, og av stor betydning for det enkelte menneskes livskvalitet.

Regional planlegging – et viktig politisk styringsredskap og ”virkemiddel” for regional samfunnsutvikling og arealforvaltning

Bestemmelsen om regional planlegging i den nye plan- og bygningsloven gir regionene et styrket politisk styringsredskap i det regionale utviklingsarbeidet. Gjennom den regionale planleggingen skal regionens politikere legge til rette for verdiskapning og sysselsetting, og ivareta langsiktige miljøhensyn, folkehelsen og andre allmenne interesser. Ved at regionene skal kunne utarbeide juridisk bindende regionale planbestemmelser, blir deres rolle som arealmyndighet vesentlig styrket. Den regionale planleggingen blir således et viktigere redskap eller ”virkemiddel” i arealforvaltningen, i forhold til samordnet areal- og transportplanlegging, klimautfordringer, kystsoneplanlegging mv. Dette ikke minst når det gjelder behovet for å samordne innsatsen på tvers av sektorer og samfunnsområder, og mellom politiske myndigheter på sentralt, regionalt og kommunalt nivå.

Videregående opplæring – viktig tjenestetilbud og ”virkemiddel” for regional utvikling

Videregående opplæring er regionenes dominerende tjenestetilbud. Men samtidig er denne virksomheten av avgjørende betydning for den regionale utviklingen. Et bredt og godt tilbud innenfor videregående opplæring er avgjørende for unges oppvekst og utdanning og for deres muligheter til å bosette seg i regionen etter fullført utdanning. Et slikt utdanningstilbud er dermed av stor betydning både for befolkningens velferd, for bosettingsmønster og for næringslivets utvikling og lokaliseringsbeslutninger. For næringslivet representerer videregående opplæring en avgjørende kunnskapsmessig infrastruktur. Gjennom denne opplæringen tilbys lokalt næringsliv faglært arbeidskraft, og den gir ungdom tilbud om allmenn- og fagopplæring og voksne arbeidstakere tilbud om videreutdanning.

Videregående opplæring er ikke omtalt i høringsnotatet, og vil ikke bli nærmere omtalt i dette kommentarnotatet. Denne korte omtalen er tatt med for å minne om at denne oppgaven har nær sammenheng med de regionale utviklingsoppgavene regionene vil få ansvar for.

Internasjonalt samarbeid – ”virkemiddel” for regional utvikling og bidrag til nasjonal utenriks- og sikkerhetspolitikk

Regionenes internasjonale arbeid vil fortsatt preges av regionale strategier og prioriteringer, gjerne utformet og gjennomført i samarbeid med naboregioner. Internasjonal erfaringsutveksling og samarbeid om politikikutvikling gir verdifulle innspill til løsning av regionale

utfordringer. Samtidig representerer internasjonale avtaler viktige rammebetingelser for regionenes arbeid.

Regionenes internasjonale arbeid er ikke omtalt i høringsnotatet, og vil ikke bli nærmere omtalt i dette kommentarnotatet. Denne korte omtalen er tatt med for å minne om den internasjonale dimensjonen i all politikk som regionen skal ha ansvar for, og for regionens rolle og ansvar for å bidra til den nasjonale utenriks- og sikkerhetspolitikken. Dette kan det være viktig for den enkelte fylkeskommune for å markere i sin høringsuttalelse.

KONKRETE MERKNADER TIL FORSLAGENE I HØRINGSNOTATET

Forslagene i høringsnotatet er presentert tematisk i kap 3-10. Flere forslag i stortingsmeldinga er enten ikke vurdert, eller utsatt til en senere behandling. Ytterligere forslag fra fylkeskommunene er heller ikke vurdert i høringsnotatet. Forslagene som behandles er oppsummert i kap. 1.2.1 i høringsnotatet, og oppsummeringen er gjort departementsvis. I de merknadene som følger har vi valgt å behandle forslagene departementsvis i rekkefølge fra kap 3 til 10. Teksten er disponert slik at vi først gjengir forslaget i høringsnotatet ("klippet" fra kap 1.2.1, eventuelt med noen suppleringer), og deretter gir våre merknader. I tillegg tas i dette kommentarnotatet opp oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets områder, et departementet som ikke er behandlet i høringsnotatet.

Oppgaver på Kunnskapsdepartementets område (kap 3, side 4 og 31)

"Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet skal overføres til regionene. Hvilke konkrete oppgaver regionene kommer til å ivareta vil bl.a. avhenge av hvilke statlige satsingsområder som defineres framover. Dagens oppgaver er knyttet til nasjonalt kvalitetsvurderingssystem, kvalitetsutvikling, kompetanseutvikling samt informasjon og veiledning til kommuner, eiere av friskoler og allmennheten om innhold, prinsipper og mål i den nasjonale utdanningspolitikken. Regionenes funksjon foreslås nedfelt i en generell bestemmelse i opplæringsloven. Regionenes oppgaver vil bli definert nærmere gjennom forskrift eller på annen måte.

Regionene skal overta ansvar for drift og finansiering av fagskoleutdanning. Dette innebærer at de tekniske fagskoleutdanningene og fagskoleutdanningene i helse- og omsorgsfag som fylkeskommunene i dag driver, overføres til regionene. Regionene får et generelt ansvar for å sørge for at det finnes et tilbud av godkjent fagskoleutdanning i regionen som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. Regionene står fritt til å avgjøre hvorvidt fagskoletilbudet i regionen skal realiseres i egen regi eller gjennom finansiering av private tilbydere. ... En generell retningslinje for oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene, er at det forvaltningsnivå som har ansvar for en oppgave også skal ha det fulle finansielle ansvaret. I Innst. S. nr. 166 (2006-2007) uttaler flertallet at de nye regionene i hovedsak skal finansieres gjennom rammeoverføringer og skatt. Departementet legger på denne bakgrunn opp til å innlemme midlene som bevilges over kap. 276 Fagskoleutdanning post 70 Tilskudd til fagskoleutdanning i rammetilskuddet til de nye regionene. Departementet har behov for å vurdere nærmere finansieringen av fagskoleutdanningene i helse- og omsorgsfag.

I samsvar med kommunal- og forvaltningskomiteens merknad i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) foreslås det at universitets- og høyskoleloven endres slik at regionene overtar ansvaret for å oppnevne to av de eksterne styremedlemmene ved de statlige høyskolene. Dette bør etter departementets vurdering ikke gjelde for Samisk høgskole og kunsthøgskolene, som allerede

har lovfestet særlige ordninger for oppnevning av styrerepresentanter. Styrene bør fortsatt ha anledning til å fastsette en annen styresammensetning enn lovens normalordning.

Etablering av regionale forskningsfond skal supplere de nasjonale FOU-virkemidlene. Det er lagt til grunn at de regionale fondene skal opprettes med virkning fra 1. januar 2010. Det er avkastningene av fondene som skal benyttes. Samlet størrelse på fondene og regional fordeling av fondsmidler behandles som sak i den ordinære statsbudsjettprosessen. Norges Forskningsråd har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet utredet innretningen på de regionale forskningsfondene. Rapportens sammendrag følger som vedlegg til dette høringsnotatet.”

I Innst. S. nr. 166 (2006-2007) sidene 11 og 12, jf. St. meld. nr. 12 (2006-2007) framgår: ”Det er nedsatt et utvalg som skal vurdere studieforbundenes rolle. Det tas stilling til hvilket forvaltningsnivå som skal ha ansvar for tilskuddsforvaltningen for voksenopplæring etter at utvalget har presentert sin tilrådning høsten 2007.”. (side 41)

Utvalget ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet 27. oktober 2006 og hadde som mandat blant annet å vurdere studieforbundenes oppgaver og rolle for den enkelte, for arbeidslivet og for samfunnet. ... Utvalgets anbefalinger og forslag framgår bl.a. i kap. 7 i NOU 2007: 11. ... Utvalget foreslår at ansvaret for all grunnopplæring for voksne samles i fylkeskommunen. ... Utvalgets anbefalinger er enstemmige. NOU 2007: 11 ble sendt på bred høring i september 2007 fra KD og med høringsfrist 14. januar 2008. Kunnskapsdepartementet vil på grunnlag av NOU 2007: 11 og høringsuttalelsene til denne ta stilling til videre oppfølging av utvalgets tilrådninger. (side 41)

KS merknader

KS har ingen merknader til at enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet skal overføres til regionene.

KS har heller ingen merknader til at regionene får overført ansvaret for fagskoleutdanningen, men reagerer på departementets forbehold når det gjelder finansieringen av fagskoleutdanningene i helse- og omsorgsfag. Prinsippet om rammefinansiering må gjelde også her.

KS har ingen merknader til at regionene får ansvar for å oppnevne styremedlemmer til statlige høyskoler. KS er imidlertid uenig i unntaksbestemmelsen når det gjelder statlige kunsthøgskoler. Regionene skal ha ansvar for kultur og regional utvikling, og KS legger til grunn at Stortingets merknad må følges opp også på dette området. KS er usikker på hva departementet legger i at styrene fortsatt bør ha anledning til å fastsette en annen styresammensetning enn lovens normalordning, men forutsetter at regionene alltid skal kunne oppnevne to av de eksterne medlemmene til høyskolene.

KS etterlyser oppfølgingen av Stortingets merknad i Inst. S. nr. 116 (2006-2007) som lyder:

”Flertallet ber om at det etableres forpliktende konsultasjonsordninger mellom de statlige høyskolene og regionene. Dette for at høyskolene skal ta del i det regionale utviklingsarbeidet og bidra til gjennomføring av regionalpolitiske mål nedfelt i de til enhver tid gjeldende regionale styringsdokumenter vedtatt av regiontinget.”

Videre heter det at:

”Flertallet viser til at det er en stor utfordring for høyskolene å utvikle utdanningstilbud med bakgrunn i regionale fortrinn og behov. Innenfor rammen av konsultasjonsordningen mener flertallet det er åpent for at regionene, høyskolene, næringslivet, arbeidslivets parter, Innovasjon Norge, det regionale forskningsfondet og

eventuelt andre aktører drøfter regionens behov for utdanningstilbud, forskning og utvikling basert på regionale fortrinn og behov. Videre mener flertallet at det innenfor samme ordning kan drøftes eventuell regional finansiering av aktuelle tiltak.”

Saken er ikke omtalt i høringsnotatet, og KS forutsetter at regjeringen følger opp saken i tråd med Stortingets markering.

KS er svært positiv til forslaget om etablering av regionale forskningsfond. Vi støtter Forskningsrådets understrekning av at forskning er viktig for regional utvikling og at fondene skal møte uttrykte FoU-behov i regionen gjennom å støtte FoU- prosjekter initiert av bedrifter og/eller offentlige virksomheter. Det er samtidig viktig å presisere at enkelte forutsetninger må oppfylles. For det første må ordningen finansieres med betydelige friske midler. De økonomiske rammene for ordningen anbefales minimum å være på 400 mill i fondsavkastning pr år. Forslaget om en nasjonal konkurransepott er etter KS sin vurdering ikke nødvendig og virker byråkratiserende. Videre er det viktig at fondet er fullfinansiert ved oppstart av region-reformen, at fondssekretariatene har en ansvarlig leder, og at denne kommer fra regionen.

KS har forståelse for at de regionale forskningsfondene minimum må dekke mer enn ett av dagens fylker. På kollegiemøte for fylkesordførere/-rådsledere 04.03.08 avgav kollegiet en uttalelse, som ved brev av 06.04.08 ble oversendt Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Her heter det bl.a:

- **Inndeling i fondsregioner**

Kollegiet slutter seg til at de regionale forskningsfondene minimum må dekke mer enn ett av dagens fylker, slik at de får en viss kritisk minstepørrelse og blir slagkraftige. Kollegiet vil selv ta initiativ til å finne frem til en hensiktsmessig inndeling i forskningsfondsregioner. Ordningen må bl.a ses i lys av inndelingen av regionale innovasjonsselskaper, og i sammenheng med den geografiske inndelingen av universitets- og høyskolesystemet.

Regjeringen har til nå ikke fulgt opp NOU 20007:11 (Tron-utvalget). KS legger til grunn at regionene overtar ansvaret for all grunnopplæring for voksne, og at saken nå følges opp i forbindelse med forvaltningsreformen med overføring av ansvaret fra 2010. Det vises i den forbindelse til KS høringsuttalelse til Tron-utvalget.

Oppgaver på Samferdselsdepartementets område (kap 4, side 7 og 43)

” Flere spørsmål tilknyttet samferdsel er vurdert. Når det gjelder framtidig ansvar for kjøp av persontransport med tog, vil det ikke bli gjort generelle endringer i dagens organisering av kjøperollen. Samferdselsdepartementet vil likevel bruke sine virkemidler på jernbaneområdet slik at det blir lagt til rette for gode, integrerte kollektivløsninger lokalt/regionalt. Regionene skal trekkes aktivt inn i dette arbeidet. Som en oppfølging av St.meld. nr. 31 (2006-2007) *Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion - Hovedstadsmeldingen*, skal det vurderes nærmere hvordan regionale myndigheter kan få en sentral rolle i kjøp av persontransport med tog i Oslo-regionen.

Det er utarbeidet forslag til prinsipper for klassifisering av stamveier og (fremtidige) regionale veier. Disse presenteres i kapittel 4 i dette høringsnotatet. Statens bevilgninger til de nye regionvegene skal inngå i rammetilskuddet. Endelig klassifisering og fordeling av midler vil bli nærmere utredet og avgjort etter at tallet på regioner er avklart. Omfanget av statlige føringer og konkrete forslag om lovendringer vil også bli utredet etter at antallet regioner er bestemt. Saken vil bli presentert for Stortinget så snart som mulig etter dette.

Ut fra de foreslåtte kriteriene vil regionene i en forsterket fylkesmodell ha ansvaret for ca. 80 pst av det offentlige vegnettet (utenom kommunalt vegnett). Ved store regioner vil kriteriene medføre at litt flere av øvrige riksveger blir overført til regionene. Når det gjelder behov for statlige føringer vil disse særlig være knyttet til enhetlig standard for drift, vedlikehold og investeringer, trafikksikkerhet, beredskap og Forsvarets behov.

Ved forsterket fylkesmodell skal Statens vegvesen beholdes samlet, men enkelte oppgaver innen planlegging etter plan- og bygningsloven og konkret planlegging og drift av kollektivtransport overføres til fylkeskommunene. I en regionmodell vil hoveddelen av Statens vegvesen sine oppgaver kunne overføres til regionene, utenom fagområdene tunnel, bru/ferjekai, vegtrafikksentralene, transportanalyser, forskning og utvikling, internasjonalt arbeid og byggherreansvaret for stamveger, samt sentralfunksjoner innen fagområdene planlegging, trafikkdata, trafikksikkerhet, byggherre, geodata og miljø. Uansett modell for regional inndeling legger regjeringen til grunn at trafikant og kjøretøyområdet (omtalt som trafikkstasjoner i stortingsmeldingen) fortsatt skal være statlig. Regionene skal få sterkere innvirkning på lokalisering av trafikkstasjonene."

Under kap 4.2.2 sies det følgende om de budsjettmessige konsekvensene (side 49-50):

" Staten bevilger i dag øremerkede midler over Samferdselsdepartementets budsjett til stamveger, øvrige riksveger og andre veg- og vegtrafikkformål. En overføring av ansvaret for øvrig riksvegnett innebærer at en betydelig del av statens midler vil bli trukket ut av Samferdselsdepartementets budsjett. Statens midler vil bli overført til regionene som rammetilskudd over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Det legges opp til å trekke ut de midler som staten i dag benytter til øvrig riksvegnett og øvrige riksvegferjesamband til regionenes rammetilskudd. Områder på Samferdselsdepartementets budsjett som det er aktuelt å overføre midler fra vil være drift og vedlikehold, investeringer, rassikring og kjøp av riksvegferjetjenester.

Det er tatt som utgangspunkt at prioriteringer mellom stamveger og øvrige riksveger i Nasjonal transportplan for 2010-2019 og Stortingets behandling av denne skal ligge til grunn for den relative fordelingen av statlige investeringsmidler mellom de to vegkategoriene. Stortinget skal fortsatt behandle alle bompengesaker på det offentlige vegnettet, og bompenger vil derfor ikke bli inkludert i rammetilskuddet.

Saken er ikke utredet tilstrekkelig til at det kan gis en mer omfattende oversikt over prinsipper for framtidig fordeling av midler nå. Det er lagt opp til at endelig fordeling av bevilgninger til stamveger og regionveger skal fastsettes i kommuneproposisjonen for 2010."

Under kap 4.3.5 sies det bl.a følgende om organiseringen av den praktiske tilretteleggingen for gjennomføringen av reformen på dette området (side 61-62) :

"Statens vegvesen vil måtte stå for mye av den praktiske tilretteleggingen for gjennomføring av forvaltningsreformen innenfor veg- og vegtrafikksektoren, knyttet til både fylkesvegene og riksvegene. For å lykkes i dette arbeidet er det viktig at det blir etablert interimsorganisasjoner. Interimsorganisasjonene skal representere regionene når beslutninger skal fattes, og de skal kunne være Statens vegvesens samhandlingspart i arbeidet som skal gjøres. Interimsorganisasjonene må således ha nødvendig legitimitet til å fatte beslutninger som vil være bindende for de nye regionene.

Interimsorganisasjonene bør muligens forankres i lov for å sikre nødvendig legitimitet. De må gjennomføre oppgaver som er nødvendige forut for selve oppgaveoverføringene for å sikre kontinuitet, ha formell autoritet slik at de kan handle på vegne av og forplikte de nye regionene, sørge for at overføringen av oppgaver skjer på en kontrollert og sikker måte samt være "sparringspartner" for staten for å sikre regionene innflytelse.

Typiske eksempler på oppgaver for en slik organisasjon vil være knyttet til

organisering, bemanning, styring m.m. av regionene, handlings- og driftsprogrammer med tilhørende budsjett for 2010 og etterfølgende år, samt forberede overtakelse og videreføring av løpende oppfølging, forpliktelser og avtaler. Behovet for interimorganisasjoner vil være til stede uavhengig av om Statens vegvesen blir beholdt samlet eller splittet opp, men oppgavene vil bli vesentlig større dersom Statens vegvesen blir splittet.

Det er behov for at interimorganisasjonene etableres så raskt som mulig. Oppbygging og sammensetning slike interimorganisasjoner må vurderes nærmere. Arbeid med dette er nylig påbegynt.”

KS merknader

KS mener det er svært positivt at øvrige riksveger overføres til det regionale folkevalgte nivået. Dette vil gjøre regionene til landets største vegholder, ved at de får ansvar for om lag fem ganger så mange km veg som staten. Innenfor det samlede regionale utviklingsarbeidet vil utbygging og vedlikehold av vegger bli en hovedoppgave.

KS har registrert at det i statsetatenes forslag til NTP framgår at forfallet på de vegger som nå foreslås overføres fylkene utgjør drøyt 10 milliarder, og forventer at det blir kompensert for vedlikeholdsetterslepet og at det utredes modeller for å ivareta dette. KS mener således at spørsmålet om økonomisk kompensasjon til regionene ikke er tilstrekkelig utredet. KS forutsetter at kommunesektoren trekkes aktivt inn i det videre utredningsarbeidet knyttet til finansieringen av de øvrige riksvegene fra 2010. Dette vil også gjelde oppfølgingen av NTP fra 2010.

Regjeringen peker på at det bør opprettes en interimorganisasjon som skal være Statens vegvesens samhandlingspart i arbeidet. Interimorganisasjonen må ha nødvendig legitimitet til å fatte beslutninger som vil være bindende for de nye regionene. KS mener en slik organisasjon kan være aktuell. Dette forutsetter imidlertid at regionene og KS er involvert i en slik organisasjon på ansvarlig politisk nivå, og at Samferdselsdepartementet er ansvarlig i prosessen fra statens side.

For at regionene skal bli en aktiv prioriteringsmyndighet innenfor vegsektoren, er det nødvendig at de har ansvaret for de strategiske prosessene rundt det regionale vegnettet, både i forhold til overordnede langtidsplaner og utbyggingspakker og i forhold til de årlige budsjettene. Dette krever fagkompetanse utover den planleggings- og samferdselskompetanse som fylkeskommunene har i dag. Personale i Statens vegvesen som i dag arbeider med overordnet planlegging, utbyggingspakker og årlige budsjetter må derfor overføres til regionene. Dette vil gi en situasjon der den som finansielt er ansvarlig (de nye regionene) også reelt har ”hånden på rattet” i forhold til prioriterings- og styringsprosessene, inkludert forarbeidene til disse. Regionene har ansvaret og må ha den tilhørende fagkompetansen. Statens vegvesen kan beholde ansvaret for konkret planlegging, detaljprosjektering, utbygging og drift/vedlikehold av prosjekter (den tekniske vegkompetansen).

KS etterlyser departementets oppfølging av Stortingets merknad om at de nye regionene bør ha en viktig samordningsfunksjon i forhold til den totale kollektivtrafikken i sin region, herunder jernbane og ekspressbuss, og at de utøvende aktørene i kollektivtrafikken må forpliktes til å delta i et regionalt samordningsarbeid. KS forutsetter at regjeringen følger opp saken i tråd med Stortingets markering.

Oppgaver på Nærings- og handelsdepartementets område (kap 5, side 6 og 65)

"Innovasjon Norge skal videreføres som et nasjonalt særlovsselskap med kontorer regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Regionene skal samlet eie inntil 49 % av selskapet. Dette vil bli tatt inn i loven om Innovasjon Norge. Regionene forutsettes å ha like stor eierandel hver, totalt 9,6 mill. kroner (statens innskudd skal fortsatt være 10 mill. kr.) En slik endret eierstruktur krever flere lovendringer av overordnet karakter, mens vedtektene skal inneholde de mer detaljerte bestemmelsene.

Vedtektene vil bl.a. regulere regiontingets rett til å oppnevne to representanter direkte til de regionale styrene, organisering av hovedstyrevalg og etablering av valgkomité m.v.

Det legges opp til at SIVA kan opprette regionale innovasjonsselskaper sammen med regionene og eventuelt andre interessenter med regionale mål. SIVA bør være minoritetseier i selskapene og i utgangspunktet eie om lag 1/3 som på sikt kan reduseres til 1/5. For at selskapene skal ha tilstrekkelig innovasjons- og investeringskapasitet må både SIVA og regionene gå inn med et kontantinnskudd i tillegg til overføring av eierandeler i eksisterende selskaper regionalt."

Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007)), gir viktige føringer for den videre konkretisering oppgave- og ansvarsoverføringen innenfor nærings-, innovasjons- og distriktpolitikken. Følgende punkter er i denne sammenheng viktige:

- Prinsippet om at regionene skal rammefinansieres og ha ansvaret for regional utvikling
- Som en konsekvens av det endrede eierskapet i selskapet og regionenes økte betydning, mener Stortinget at de økonomiske rammene for flere av Innovasjon Norges virkemidler må komme via regionene.
- Stortinget viser til at kundeansvaret og saksbehandlingen for Innovasjon Norges bedriftsrettede virkemidler ligger på regionalt nivå. Det samme gjelder mer enn 95 prosent av enkeltbeslutningene. Stortinget mener på denne bakgrunn at det er grunnlag for at en større del av bevilgningene fra berørte departement overføres til regionkontorene i Innovasjon Norge.
- Stortinget ber Regjeringen i det videre arbeidet med reformen å gjennomgå Innovasjon Norges totale oppgaveportefølje med sikte på å komme med forslag til overføring av oppgaver og ansvar til regionkontorene. Det bør i denne sammenheng vurderes overføring av strategisk ansvar for gitte oppgaver innenfor Innovasjon Norge til regionene, og overføring av funksjoner fra Innovasjon Norges hovedkontor til de enkelte regionkontorene både hva angår operative funksjoner og støttestøttefunksjoner.

KS merknader

Regjeringen og Stortinget mener rammefinansiering skal være hovedprinsippet for finansieringen av regionene. KS mener at det prinsipielle utgangspunktet bør være at alle nåværende ressurser til næringsutvikling, innovasjon og distriktsutvikling som i dag forvaltes av departementene og/eller Innovasjon Norge, skal overføres til regionene. Dermed kan regionene selv prioritere strategier og innsatsområder ut fra regionale behov i tråd med Regjeringen og Stortingets mål for forvaltningsreformen. I den sammenheng vil det være opp til regionene å iverksette tiltak som er bedriftsrettede, og dermed krever bruk av IN-systemet eller om regionene vil prioritere andre utviklingstiltak. Samtlige regioner må få midler til utviklingstiltak. I tråd med Stortingets forutsetninger, mener KS at viktige deler av

bevilgningene som i dag overføres fra departementene (KRD, NHD, FID, LMD) til IN sentralt, må overføres direkte til regionene.

Viktige tilskuddsposter i den sammenheng er bl.a. KRDs to øremerkede tilskudd "Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling" og "Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift" (kap 551. postene 60 og 61) som til sammen er på om lag 1,9 mrd kroner i 2008. Disse tilskuddene er allerede desentralisert til eller forvaltes av fylkeskommunene, men bør prinsipielt innlemmes i rammetilskuddet og dermed følge finansieringsprinsippene for regionene.

"Tilskuddet til nasjonale tiltak for regional utvikling"(572.post 72) over KRDs budsjett, dekker tiltak som skal gjennomføres gjennom ulike former for samarbeid mellom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale aktører. Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd er tilskuddsforvaltere for de fleste programmene og satsingene innenfor posten. I tråd med Stortingets merknad bør også betydelige midler fra denne budsjettposten, som nå er på nærmere 385 mill kroner, overføres direkte til regionene.

Flere av de nåværende postene på Nærings- og handelsdepartementets budsjett under kap 2421 Innovasjon Norge, må overføres til regionene. Av postene under dette kapitlet må bl.a. betydelige ressurser fra følgende poster overføres: post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon, post 71 Nettverk, profilering og reiseliv – programmer, post 71 Forsknings- og utviklingskontrakter og post 79 Maritim utvikling. Postene utgjør i dag til sammen over 1 mrd kroner over statsbudsjettet.

Også Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet disponerer ressurser som forvaltes av Innovasjon Norge, og som - i tråd med Stortingets markeringer - må overføres til regionene. Viktige poster i denne sammenheng er FKDs kap 2415, post 75 Marint Verdiskapningsprogram og LMDs kap 1149, post 71 Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket, og 1150, underpost 50.11 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond. Vi viser for øvrig til nærmere omtale under Landbruk- og matdepartementets område.

KS primære standpunkt er at regionene bør få totalansvar - politisk, faglig og finansielt - for regionale utviklingsoppgaver, inklusive INs regionale virkemiddelapparat. Innenfor rammen av den modell med delt eierskap av Innovasjon Norge som regjering og Storting har lagt opp til, slutter KS seg til hovedtrekkene i opplegget av selskapet.

KS mener eierskapsfordelingen på 49/51 % må reflekteres i hele Innovasjon Norges styringsstruktur. Det innebærer at regionene også må være en likeverdig part ved oppnevningen av representanter til de regionale styrene. Stortingens merknad om regionenes rett til å oppnevne to representanter direkte til de regionale styrene, må tolkes som en markering av at regionenes representasjon i de regionale styrene må sikres. Videre må bestemmelsen om regional oppnevning av styrerepresentanter lovfestes og ikke vedtektsfestes slik departementet nå legger opp til.

KS vil også understreke at det bør lov- eller vedtaksfestes at de regionale direktørene skal tilsettes av de regionene styrene og ikke som i dag, av administrerende direktør for IN. Storparten av arbeidsoppgavene er knyttet til regionale forhold og vil for en stor del være finansiert av regionene. KS forutsetter at det videre arbeidet med å avklare eieravtale og vedtektene for selskapet må skje i nært samspill mellom staten og fylkeskommunene/KS.

KS er enig i at erfaringene fra de regionale innovasjonsselskapene som nå er under utvikling, må nyttiggjøres av SIVA, regionene og øvrige parter. KS legger til grunn at det er frivillig for regionene om de ønsker å samarbeide med SIVA om opprettelsen av innovasjonsselskaper eller de velger å prioritere og organisere sin innsats på en annen måte i lys av regionale behov og prioriteringer. KS etterlyser ressurser til ev regionalt eierskap i innovasjonsselskapene.

Oppgaver på Fiskeri- og kystdepartementets område (kap 6, side 4 og 79)

"Regionene vil få ansvar for tildeling av alle ordinære akvakulturtillatelser på aktørnivå innenfor egen region, klarering av lokaliteter samt å fremme eventuelle innsigelser på vegne av havbruksinteresser til kommunale (kystzone)planer. Innenfor havressursforvaltningen skal regionene anvende og fordele regionens andel av skolekvoter, på grunnlag av statlig fastsatte rammevilkår og kvotefordeling. Regionene skal også overta oppgaven med å innvilge fellingstillatelser på kystsel, registrere antall felte dyr etc. Regionene vil også få myndighet til å gi lokale fiskerireguleringer innenfor gitte rammer. Dessuten vil regionene bli ansvarlige for utvikling av kriterier for deltakelse i og utøvelse av fisket etter kongekrabbe."

KS merknader

KS har ingen merknader til fagdepartementets forslag til oppgaveoverføringer innen marin sektor. KS ser meget positivt på at det på Fiskeri- og kystdepartementets område – i tråd med intensjonen med regionreformen - er foretatt systematiske og omfattende vurderinger av mulighetene for å overføre oppgaver til regionene fra fiskerimyndighetene sentralt og regionalt. KS har særlig merket seg at ansvaret for å fremme innsigelser på vegne av havbruksinteresser i kommunale kystzoneplanprosesser foreslås overført fra Fiskeridirektoratet til de nye folkevalgte regionene. Samlet sett mener vi regionene gjennom disse forslagene blir en viktig forvaltningsmyndighet innenfor fiskeri- og havbrukspolitikken, og sektoren vil gi et viktig bidrag til en helhetlig regional utviklingspolitikk.

Oppgaver på Miljøverndepartementets område (kap 7, side 6 og 93)

"Det er foretatt en gjennomgang av fylkesmannens oppgaver på miljøområdet, i samsvar med det som ble varslet i stortingsmeldingen. Oppgaveporteføljen i fylkesmannens miljøvern-avdeling er knyttet til forvaltningsoppgaver etter forurensningsloven, naturvernloven, vannforvaltningsforskriften, forvaltning av både høstbare og truede/sårbare arter, jakt- og fiske samt allment friluftsliv. Dessuten har fylkesmannen en rekke oppgaver tilknyttet klagebehandling, innsigelse til arealplaner, tilsyn og kontroll. De sistnevnte oppgavene er ikke aktuelle for overføring til folkevalgte regioner. Fylkesmannens oppgaver knyttet til bevaring av innlandsfisk/høstbare viltarter og jakt/fiske på disse artene samt oppgaver med å tilrettelegge og ivareta allment friluftsliv skal overføres til regionene. Det samme gjelder vannregionmyndighet etter forskrift om vannforvaltning. Slik myndighet er nå lagt til 9 av fylkesmanns-embetene. Vannforvaltningsforskriften må endres som følge av denne omleggingen. I tillegg får regionene en styrket rolle i regional planlegging og i forhold til klimautfordringen.

Oppgavene tilknyttet forurensningsfeltet forutsettes beholdt hos fylkesmennene siden det arbeides med en omlegging fra enkeltkonsesjoner til forskriftsfestede standardkrav, noe som innebærer at fylkesmannens oppgaver i hovedsak blir å føre tilsyn med aktørene. Fylkesmennene skal også fortsatt ha ansvaret for regionale oppgaver innen truede og sårbare arter (bl.a. rovvilt).

Spørsmålet om plassering av forvaltningsansvaret for områdevernet er utsatt og skal avgjøres som en del av arbeidet med ny lov om naturmangfold. Denne skal etter planen legges fram for Stortinget i løpet av 2008. Loven skal sikre at hensynet til ulike deler av naturvernet ivaretas."

På miljøområdet har vi i tillegg funnet det riktig å gjengi tekstomtalen under kap 11.7, som omhandler de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene (side 129-130):

”De oppgavene som skal ligge igjen hos fylkesmannen, d.v.s. klagebehandling, kontroll, tilsyn, innsigelsesarbeidet knyttet til plan- og bygningsloven, forurensningsområdet og truede/sårbare arter, vil kreve opprettholdelse av bred miljøfaglig kompetanse. Fylkesmannen må derfor ha kompetanse på hele miljøfeltet for å kunne gjøre en god jobb innen de nevnte områdene. Staten vil rendyrke forurensnings- og biomangfoldkompetanse i.h.t. klart statlige sektoroppgaver og ift arbeidet med å ivareta nasjonale miljøverdier i plansaksbehandlingen. Oppgavene som foreslås overført regionene vil kunne ses i sammenheng med andre regionale oppgaver innenfor planlegging, idrett, helse og ressursforvaltning i et bredere perspektiv. Regionene vil få kompetanse på friluftslivet og arenabygging, samarbeid med rettighetshavere og kommuner mv for å sikre bestander av høstbare arter og tilrettelegging for høsting. Regionene vil få hovedkompetansen og – ansvaret for allmennhetens interesser.

De oppgavene som foreslås overført regionene ivaretas i dag i stor grad av personer hvis kompetanse fortsatt vil kreves hos fylkesmannen. Det antas at regionene i ulikt omfang vil ha behov for kompetanseutvikling og kapasitet innenfor feltene friluftsliv, biologi og vassdragsforvaltning. Mange fylkeskommuner har slik kompetanse allerede i dag. Det er ikke gjort en nøyaktig utregning av det tidsmessige omfanget av arbeidsoppgaver som foreslås overført. Et slikt kartleggingsarbeid og vurdering vil bli gjennomført så langt oppgavefordelingen mellom fylkesmennene og regionene er klarlagt. Deler av arbeidet med vannrammedirektivet hos vannregionmyndighetene og øvrig fylkesmannsembeter finansieres i dag med bevilgninger over Miljøverndepartementets budsjett. Det vil være naturlig at plan- og prosessmidlene til dette arbeidet overføres til regionene sammen med overføringen av oppgavene i tilknytning til gjennomføringen av direktivet i Norge.

Forvaltningen av tilskuddspostene til friluftsliv som i dag tilligger fylkesmannen, foreslås overført til regionene. Forvaltningen av den delen av viltfondet som går til lokale vilttiltak knyttet til høstbare arter foreslås også overført til regionene.

Regjeringen mener en med dette forslaget foretar en opprydding mellom statlige oppgaver hvor regionalt handlingsrom er lite og behovet for et nasjonalt helhetsgrep er helt nødvendig, og oppgaver av mer utviklingskarakter. Vannrammedirektivet er et unntak, men her er begrunnelsen at hovedvirkemiddelet ligger i til plan- og bygningsloven som regionene har ansvaret for på regionalt nivå. På dette området vil sterkere styringsvirkemidler enn det regionene ellers er vant med, bli etablert.

Regjeringen mener forslaget ikke gir grobunn for etablering av dobbeltkompetanse. Vinklingen på fylkesmannens og regionenes framtidige arbeid blir ulik. Fylkesmannen blir kontrollinstans, klagemyndighet og gjennomfører av rent statlig politikk, mens regionene får nye verktøy i rollen som regional utviklingsaktør.”

KS merknader

Den oppgavefordeling som foreslås på miljøområdet mellom fylkesmannen og regionen er ikke i tråd med Stortingets politiske føringer ved behandlingen av forvaltningsmeldinga, jf. Inst. S. nr. 166 (2006-2007). Det heter i kap. 4.4.2:

”Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, ser det som viktig for å få en klar ansvarsdeling at alle oppgaver med regionalpolitisk skjønn legges til de nye regionene. Det er flere oppgaver hos fylkesmannen i dag som har konsekvenser for den regionale samfunnsutviklingen, og som derfor bør underlegges regionalpolitiske prioriteringer og beslutninger.

Flertallet gir sin støtte til Regjeringens utgangspunkt om at de fleste oppgavene på landbruks- og matområdet og miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen, blir overført til regionene med unntak av klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll

og tilsyn. Fylkesmannen skal fortsatt ha veiledningsansvar for de oppgaver som blir igjen. Flertallet mener det er viktig å gi regionene det helhetlige ansvaret og virkemidlene for de oppgaver som krever utøvelse av regional politisk skjønn i miljø og landbruksforvaltningen. Flertallet viser til at det er viktig å se landbruks - og miljøområdet som et globalt og tverrsektorielt samfunnsområde. Dette innebærer at internasjonale avtaler legger føringer for nasjonal politikk. Flertallet vil videre påpeke at i en enhetsstat som Norge kan oppgaver overføres samtidig som man for eksempel gjennom nasjonal lovgivning kan nå bestemte mål, som foreksempel en restriktiv jordvernpolitikk.

Flertallet vil peke på at det er omfattende oppgaveoverføringer til det folkevalgte nivå som det nå legges opp til.”

Det er KS klare oppfatning at Stortingets forutsetninger ikke følges opp i høringsnotatet når det gjelder oppgaveoverføringer fra fylkesmannen til regionen på miljøområdet. Det er ikke lagt opp til at de fleste oppgavene på miljøvernområdet som i dag tilligger fylkesmannen, blir overført til regionene. I tråd med Stortingets markering er det viktig å slå fast at det ikke er noe avgjørende argument mot å overføre oppgavene fra staten til regionene at det er knyttet internasjonale avtaler og sterke nasjonale interesser til et politikkområde. Regionene vil - på dette som på andre områder – også kunne dekke oppgaver der det regionale handlingsrommet er lite og behovet for et nasjonalt helhetsgrep er stort. Regjering og Storting disponerer en rekke virkemidler som kan sikre at nasjonale mål og interesser blir ivaretatt, selv om oppgaven overføres til regionene.

I høringsnotatet slås det fast at de oppgavene som i følge forslaget fortsatt skal ligge igjen hos fylkesmannen, vil kreve opprettholdelse av kompetanse på hele miljøfeltet. Videre påpekes at de oppgavene som foreslås overført regionene, i stor grad ivaretas av personer hvis kompetanse fortsatt vil kreves hos fylkesmannen. Samtidig påpekes det at mange fylkeskommuner allerede har fagkompetanse innenfor de miljøfelter som forslås overført til regionen - friluftsliv, vilt- og innlandsfiskeforvaltning og vassdragsforvaltning. Ved slik å avgrense oppgaveoverføringen på miljøfeltet til ”oppgaver av mer utviklingskarakter”, unngår man i følge forslaget både nedbygging av kompetanse hos fylkesmannen, og en unngår dobbeltkompetanse på feltet mellom fylkesmannen og regionen. Departementet mener – slik KS forstår det - at fylkesmannen stort sett må opprettholde sin kapasitet og kompetanse på miljøområdet, og at det i liten grad er aktuelt å overføre fagkompetanse til regionene.

KS mener at dette bryter med Stortingets klare forutsetninger om overføring og samling av de politiske oppgaver innenfor miljøområdet i de folkevalgte regionene. Fylkesmannens oppgaver på miljøområdet må avgrenses til klagebehandling, innsigelse, lovlighetskontroll og tilsyn, og egen miljøfaglig kompetanse må reduseres til et nødvendig minimum. KS mener derfor at en samlet kommunesektor må avvise ”delingsmodellen” mellom fylkesmannen og regionen som er lagt fram i høringsnotatet.

KS er positiv til de oppgavene som foreslås overført på miljøområdet, med regionalt politisk ansvar for vannressursforvaltning, friluftsliv, vilt, fiske og veiledning av kommuner i klimaarbeidet. Disse oppgavene er viktige for befolkningens livskvalitet, spesielt når de ses i sammenheng med tilgrensende oppgaver innenfor folkehelse, kultur og idrett mv. KS ser spesielt positivt på at oppgaven som vannregionmyndighet blir overført fra fylkesmannen til regionene.

Likeledes ser KS positivt på at regionene vil måtte utvikle en større rolle og ansvar i klimapolitikken, med utgangspunkt i Stortingets markering av at det regionale folkevalgte nivået skal ha ansvar for å fastsette regionale miljø- og klimastrategier, og som en naturlig konsekvens av dette får det planfaglige veiledningsansvaret overfor kommunene i arbeidet med lokale klimahandlingsplaner. KS vil vise til at landets fylkeskommuner er godt i gang med dette arbeidet. Noen har drevet en aktiv miljø-, klima- og energiplanlegging i flere år. Andre har nylig startet opp ut fra en ny erkjennelse av alvoret i klimautfordringene, og inspirert av det ansvaret Stortinget har tildelt fylkeskommunene på dette felt.

KS mener at tilgrensende oppgaver innenfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde når det gjelder fornybare energiformer og energieffektivisering, må overføres til regionene. Dette er avgjørende for at fylkeskommunene skal bli spydspisser i klimapolitikken.

KS forventer at regionens helhetlige ansvar og rolle i miljø-, klima- og energipolitikken konkretiseres i proposisjonen til høsten. Det vises i denne sammenhengen også til omtalen av Olje- og energidepartementets ansvarsområder til slutt i dette notatet.

Oppgaver på Landbruks- og matdepartementets område (kap 8, side 5-6 og 110)

"St.meld. nr. 12 (2006-2007) varsler en gjennomgang og vurdering av fylkesmannens oppgaver på landbruks- og matområdet. Denne gjennomgangen er foretatt. Fylkesmannen har en sentral rolle som utviklingsorgan og er en viktig aktør for å følge opp de nasjonale landbrukspolitiske målene i det enkelte fylke. Videre er fylkesmannen kompetansesenter for kommunene, fører kontroll med tilskuddsordningene (som forvaltes av kommunene), er saksforberedende organ for fylkeslandbruksstyret og er aktiv i samfunnsplanleggingen.

Regjeringen er opptatt av å styrke ansvar og samordning av regional næringsutvikling. I den forbindelse vil regjeringen vurdere overføring av forvaltningen av bygdeutviklingsmidlene knyttet til tilrettelegging og utvikling, samt de funksjoner fylkesmennene har i verdiskapingsprogrammene fra fylkesmennene til det regionale folkevalgte nivå. Allerede i dag er det et tett samarbeid mellom fylkeskommunene og fylkesmennene gjennom det regionale partnerskapet og arbeidet med regionale utviklingsprogram. Det vil bli gjort en vurdering av hvordan samspillet på området kan effektiviseres og målrettes. Samtidig er det viktig å sikre et tilfredsstillende kompetansemiljø på landbruks- og matområdet regionalt.

Regjeringen har gjennom hele prosessen hatt som utgangspunkt at det skulle skje betydelige oppgaveoverføringer både på miljøvern- og landbruks- og matområdet. St.meld. nr. 12 (2006-2007) la til grunn at de fleste oppgavene fra disse sektorene skulle overføres, men at det imidlertid skulle vurderes nøye i hvert enkelt tilfelle og skje på en måte som sikret mulighetene til å nå nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser på områdene. Dette vektla også Stortinget i sin behandling av saken, jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007).

I forbindelse med gjennomgangen av oppgavene på miljøvernområdet har Regjeringen besluttet at forvaltningsansvaret for områdevernet skal avgjøres som en del av arbeidet med ny naturmangfoldlov som etter planen skal legges fram i løpet av 2008.

Spørsmål om overføring av forvaltningen på landbruksområdet må etter Regjeringens syn ses i sammenheng med den løsning som velges for overføring av forvaltningen på miljøområdet."

KS merknader

I tråd med Stortingets forutsetning for forvaltningsreformen, mener KS at de nye regionene skal ha et helhetlig ansvar – politisk, faglig og finansielt - for forvaltningen av landbruks- og bygdeutviklingspolitikken på regionalt nivå. En framtidsrettet landbruks- og bygdeutviklingspolitikk må samordnes med annen nærings- og kompetansepolitikk i regionen, og med annen

politikk som er særlig viktig for den regionale utviklingen. Landbruksnæringen med sin arealforankring er ikke bare avhengig av samspill med all annen næringspolitikk, men også med miljøpolitikken, med arealforvaltningen og annen naturressursforvaltning.

Regionene vil i følge stortingsmeldinga få ansvar for å videreutvikle en regional landbrukspolitikk innenfor rammene av den nasjonale landbrukspolitikken. Gjennom rollen som aktiv samfunnsutvikler, skal regionene legge til rette for utvikling av ny næringsvirksomhet og attraktive bosteder parallelt med å opprettholde et levende landbruk. Regionene vil få ansvar for å formidle nasjonal og regional landbruks- og matpolitikk og vil bli et kompetansesenter generelt og for kommunene spesielt.

Regjeringen mener at de fleste av fylkesmannens oppgaver på landbruks- og matområdet, med unntak av klagebehandling, kontroll med tilskuddsforvaltningen, innsigelse, lovlighetskontroll og enkelte saker med vedtaksmyndighet, kan overføres til regionene. Ved å overføre de fleste oppgaver fylkesmannen har på landbruksområdet til regionene, vil de utviklingsorienterte landbruksoppgavene bli gjenstand for politisk avveining og skjønn, og det demokratiske aspektet vil bli styrket. Ulike regionale og lokale prioriteringer og satsinger basert på regionenes naturlige fortrinn og spesielle utfordringer vil lettere kunne gjennomføres. Stortinget hadde ved sin behandling ingen vesentlig merknader til regjeringens vurderinger og forslag på dette området.

Dersom regionen skal bli en pådriver i landbruks- og bygdeutviklingspolitikken, nært samordnet med den øvrige nærings- og kompetansepolicyen, mener KS at regionen må gis et samlet ansvar for oppfølging og gjennomføring av denne politikken på regionalt nivå. KS viser til at det er Regjeringens og Stortingets forutsetning at de fleste oppgavene som i dag er lagt til fylkesmannen skal overføres til regionene. Det er vår klare oppfatning at Stortingets forutsetninger ikke følges i høringsnotatet når det gjelder oppgaveoverføringer på landbruksområdet fra fylkesmannen til regionen. Det er ikke lagt opp til at de fleste oppgavene på landbruksområdet som i dag tilligger fylkesmannen, blir overført til regionene. Vi viser ellers til tilsvarende kommentar på miljøområdet.

KS vil advare mot at ansvaret for gjennomføringen av landbrukspolitikken på regionalt nivå blir delt mellom regionen og fylkesmannen. Doble fagmiljøer kan for det første innebære mindre robuste regionale fagmiljøer. For det andre forenkler ikke doble regionale fagmiljøer forvaltningsorganiseringen, som er en av målsettingene for reformen. Innbyggerne, næringslivet og kommunene vil måtte forholde seg til to regionale institusjoner, og dette vil oppleves uklart. For det tredje kan dubleringen bidra til kompetansestrid mellom region og fylkesmann om hvem som har ansvaret for en bestemt oppgave. Regionale parallelladministrasjoner må unngås. Fylkesmannens rolle må avgrenses til tilsyn og lovlighetskontroll.

KS vil understreke at de overordnede nasjonale målene landbrukspolitikken vil være førende for regionenes ansvar på dette området. Internasjonale forpliktelser og nasjonal landbrukspolitikk skal ivaretas av regionene gjennom overordnede statlige rammer for oppgaveløsningen. Dette tilsvarer de rammer fylkeskommuner og kommuner i dag opererer innenfor på andre områder, som f. eks opplærings- og helsepolitikken, hvor lokal og regional politikk utøves innenfor opplæringsloven og kommunehelseloven. Landbruksoppgaver som forutsettes løst gjennom et sterkt og ensartet nasjonalt helhetsgrep, vil fortsatt kunne ivaretas av Statens landbruksforvaltning, enten som førsteinstans eller som klageinstans.

I høringsnotatet heter det at en vil vurdere overføring av forvaltningen av bygdeutviklingsmidlene knyttet til tilrettelegging og utvikling, samt de funksjoner

fylkesmennene har i verdiskapingsprogrammene. KS mener landbruks- og bygdeutviklingsoppgavene må overføres til regionene i tråd med Stortingets forutsetninger.

I forhold til bygdeutviklingspolitikken betyr dette at regionen må overta forvaltningen av de fylkesvise BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak (76 mill i 2008), som nå forvaltes av fylkesmannen, og av de bedriftsrettede BU-midlene (304 mill i 2008), som i dag forvaltes av Innovasjon Norge. Regionene vil dermed kunne forvalte disse virkemidlene i nær sammenheng med tilsvarende virkemidler over KRDs, NHDs og FKDs budsjetter, og med Innovasjon Norge som en viktig samarbeidspartner og virkemiddelaktør. Vi viser til omtale under NHDs områder foran i dette notatet.

Også de oppgavene innenfor landbruksområdet som i høringsnotatet omtales under kap 8.3.2 ”Forvaltningsoppgaver som skal ses i sammenheng med den løsning som velges for overføring av forvaltningen på miljøområdet”, mener KS prinsipielt må kunne overføres til regionene.

KS vil generelt understreke betydningen av at landbruks- og bygdeutviklingsoppgavene kobles opp mot fylkeskommunenes brede arbeid med nærings- og kompetanseutvikling.

Oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område (kap 9, side 5 og 115)

”I Innst. S. nr. 166 (2006-2007) forutsettes det bl.a. at ”regionene bør få det fulle ansvaret for å forvalte spillemidlene til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg”. En slik endring vil kunne få konsekvenser for fordelingsystemet, og må derfor ses i sammenheng med en varslet gjennomgang av kriteriene for fordeling av spillemidler til idrettsanlegg. Dette arbeidet vil trolig være ferdigstilt medio 2009.

Fra og med 2010 vil midlene til regionale kulturbygg bli kanalisert inn i den desentraliserte ordningen for kulturhus etter hvert som disse blir fristilt fra pågående prosjekter. Vurdering av hvilke av Norsk kulturråds oppgaver som kan legges til regionalt nivå vil bli foretatt så snart Stortinget har vedtatt geografisk inndeling for det regionale nivået. Av øvrige oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område nevnes at regionene skal få ansvaret for oppnevning av styreleder og eventuelt noen eller alle av styremedlemmene til region-/landsdelsinstitusjonene og knutepunktinstitusjonene.”

KS merknader

KS vil understreke Stortingets merknad om at regionene bør få det fulle ansvaret for å forvalte spillemidlene til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg og at alle midler til regionale og lokale bygg og anlegg som fordeles av Kirke- og kulturdepartementet må overføres til regionene. KS mener at denne merknad ikke er fulgt opp i høringsnotatet.

KS legger til grunn at *prinsippet om rammefinansiering* også må gjelde for spillemidlene. Spillemidlene kan overføres til regionene som en rammeoverføring, men ”utenpå” statsbudsjettet (siden midlene formelt er utenfor statsbudsjettet). Kriterier for fordeling må vurderes nærmere ved konkretiseringen av reformen. KS forutsetter at fylkeskommunene/KS inviteres til å delta i den varslede gjennomgang av kriteriene for fordeling av spillemidler til idrettsanlegg.

Når det gjelder midlene til kulturbygg på kulturdepartementets budsjett må disse overføres som en del av rammetilskuddet til regionene. Når regionene skal ha det *fulle ansvaret* er det ikke åpnet for noen desentralisert ordning for kulturhus slik departementet beskriver.

KS savner en oppfølging turneleggingsansvaret for skolekonserter som i St. meld. nr. 12 ble varslet overført til regionen, så snart det er pratisk gjennomførbart.

KS understreker at en gjennomgang av Norsk kulturråds oppgaver med sikte på overføring av oppgaver til regionene, også må gjennomføres innenfor modellen med forsterket fylkeskommune. KS forventer at fylkeskommunene/KS inviteres til å delta i dette arbeidet. Kulturrådets oppgaver og virkemidler har i stor grad et lokalt og regionalt nedslagsfelt ned på noen tusen kroners nivå, og må overføres til regionene uavhengig av inndelingen.

Oppgaver på Helse- og omsorgsdepartementets område (kap 10, side 124)

Oppgavene under dette departementet er ikke omtalt i oppsummeringen i kap 1.2.1 av oppgaver som foreslås overført regionalt folkevalgt. Vi klipper derfor i stedet nøkkelavsnitt i kap 10 som omhandler folkehelse og tannhelse.

Følgende ”klipp” om folkehelse er hentet fra kap 10.1.4:

”Helse- og omsorgsdepartementet legger opp til en egen prosess for å følge opp Kommunal- og forvaltningskomiteens merknad og vurdere å forankre folkehelsearbeidet som en ordinær oppgave, jf. Innst. S. nr 166 (2006-2007).

Dersom folkehelsearbeidet skal forankres som en ordinær oppgave for regionene, må dette gjøres gjennom lov. Utredningsarbeidet vil bli ledet av departementet, og det tas sikte på å involvere berørte parter i prosessen: Sosial- og helsedirektoratet, representanter for dagens fylkeskommuner og kommunesektoren for øvrig, landets fylkesmenn, Statens helsetilsyn og berørte faginstanser. De mest berørte departementer vil også bli invitert med i arbeidet.

Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på å sende ut et høringsnotat om saken i løpet av 2008.

Som ledd i lovarbeidet vil erfaringer fra partnerskap for folkehelse regionalt og lokalt bli systematisert. Erfaringer fra hvordan arbeidet er forankret og organisert i fylker og kommuner vil være nyttige i dette arbeidet.

Det er forventninger til at høringsinstansenes merknader til dette høringsnotatet vil gi viktige innspill til prosessen i regi av Helse- og omsorgsdepartementet.”

Følgende ”klipp” om tannhelse er hentet fra kap 10.2(side 125):

”I Innst. S. nr. 166 (2006-2007) uttaler Kommunal- og forvaltningskomiteen at det må sterke grunner til dersom tannhelsetjenesten skal gis en annen plassering enn det regionale nivå. Etter regjeringens vurdering foreligger det ingen slike sterke grunner. Regjeringen tilrår derfor en regional tannhelsetjeneste. Hvorvidt det blir en forsterket fylkesmodell eller en modell med få regioner, anses ikke å være avgjørende i den sammenheng.”

KS merknader

KS ser positivt på at folkehelse blir presisert som en ordinær oppgave for regionene, og at regionene får ansvaret for tannhelsetjenesten. KS og fylkeskommunene ser fram til deltakelse i utredningsarbeidet, om lovfesting av folkehelse som en oppgave for regionene.

Oppgaver på Olje- og energidepartementets områder (ikke omtalt i høringsnotatet)

KS har merket seg at Olje- og energidepartementet ansvarsområder ikke er behandlet i høringsnotatet. Skal regionene være spydspisser i klimapolitikken må de også få større ansvar også innenfor fornybar energi og energieffektivisering. KS har i brev og møte med OED foreslått overføring av flere positive virkemidler i energi- og klimapolitikken. bl.a at:

- Regionene bør forvalte positive virkemidler i energi- og klimapolitikken slik at de framstår som kraftfulle utviklingsaktør på området. Planansvaret er viktig, men uten flere egne virkemidler er det svært krevende å ta et politisk lederskap. Et eksempel på positivt virkemiddel kan være forvaltning av et fond for fornybar energi.
- Regionene bør få overført flere virkemidler som disponeres av Enova. Større regionalt ansvar vil gi økt mobilisering for energieffektivisering og fornybare energiløsninger.
- Regionene bør få ytterlige ansvar knyttet til planleggingen av bygging av små og mellomstore vindkraftverk og andre energiformer. Regionene bør kobles tettere på konsesjonsbehandlingen slik at det blir bedre sammenheng mellom planer for vindkraft og planlagte prosjekter. Tilsvarende kobling bør det også være mellom planleggingen og bygging av små og mellomstore vannkraftverk.

Disse forslagene til oppgaveoverføringer innenfor OEDs ansvarsområde må vurderes i sammenheng med det ansvar som regionene skal ha for miljø- og klimapolitikken, jf omtalen av MDs ansvarsområde foran i dette notatet.